

Dr. Rigó Hedvig*:

Gyorsabb és átláthatóbb az ügyintézés a fogyasztói hitelek előtörlesztése esetén

Előfordul, hogy egy hitellel rendelkező fogyasztó vagyoni helyzete kedvezőre fordul, így tartozását vagy annak egy részét hamarabb vissza tudja fizetni. Az előtörlesztésre vonatkozó szabályozás folyamatosan bővül, annak immár a gördülékenyebb lebonyolítást szolgáló előírások is részévé váltak. Emellett az MNB felügyeleti lépései is kellettek egyes bankok ellentmondásos vagy jogsértő gyakorlatának megszüntetésére.

A pénztartozás esedékesség előtti teljesítésére vonatkozó szabályokat már a korábbi Polgári Törvénykönyv (1959. évi IV. tv.) is tartalmazott, a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (Fhtv.) azonban 2010. március 1-jétől már fogyasztói jogként rögzíti azon lehetőséget, hogy a fogyasztók a hitelüket bármikor előtörleszthetik. Az előtörlesztést a törvény a hitelszerződés alapján fennálló tartozás teljesítési idő előtti teljes vagy részleges visszafizetéseként határozza meg. Az Fhtv. kezdetben – a fogyasztó fent említett előtörlesztési jogának biztosítása mellett – a hiteldíj előtörlesztésre tekintettel történő, hitelező általi csökkentésére, valamint a hitelező előtörlesztéssel összefüggésben felmerülő költségeinek megtérítésére, illetve az érvényesíthető költségek mértékének limitálására vonatkozó szabályokat tartalmazott.

2016. március 21-től a szabályozás további hitelezői kötelezettség előírásával bővült, rögzítve az előtörlesztési szándék bejelentése esetén nyújtandó tájékoztatás kötelezettségét (25. § (8) bekezdés). E szerint, ha a fogyasztó jelzi előtörlesztési szándékát, a hitelező köteles papíron vagy más tartós adathordozón a fogyasztó rendelkezésére bocsátani az előtörlesztésre vonatkozó információkat, az idő előtti teljesítés számszerű következményeit és az azok megállapításánál alkalmazott észszerű és indokolható feltételezéseket (ideértve a hitelező által érvényesíthető költségeket és azok megállapításának módját is).

Minthogy a jogalkotó ekkor nem állapított meg határidőt e tájékoztatási kötelezettség teljesítésére, illetve az előtörlesztendő összeg elszámolására, a hitelintézetek azokat maguk határozhatták meg. Ebből következően az előtörlesztéssel kapcsolatos gyakorlat meglehetősen változatos képet mutatott a pénzpiacon. Egyes hitelintézetek előzetes bejelentési kötelezettség előírásával, illetve objektíven nem indokolható, hosszabb időtartamok meghatározásával lassították a folyamatot, ami csorbította a fogyasztók jogát az előtörlesztéshez.

A fogyasztók jogi és vagyoni érdekeinek fokozottabb védelme érdekében ezért szükségessé vált, hogy a jogszabály pontosan meghatározza, hogy a hitelező pénzügyi intézménynek milyen határidőn belül kell az előtörlesztés kapcsán fennálló tájékoztatási, illetve elszámolási kötelezettségét teljesítenie.

A jogalkotó az Fhtv. előtörlesztésre vonatkozó rendelkezéseit 2021. március 10-i hatállyal egy új előírással (25. § (9) bekezdés) egészítette ki, konkrét határidőt meghatározva az előtörlesztéssel kapcsolatos tájékoztatásra, valamint a hitelező rendelkezésére bocsátott, előtörlesztendő összeg elszámolására. A hitelező eszerint a fogyasztó előtörlesztési

szándékának bejelentését követően öt munkanapon belül köteles rendelkezésre bocsátani a törvényben előírt, előtörlesztésre vonatkozó információkat. Ha pedig a fogyasztó rendelkezésre bocsátotta az előtörlesztési kívánt összeget, a hitelező legkésőbb szintén öt munkanapon belül köteles elszámolni azt.

E törvénymódosítás szigorú keretek közé szorította az előtörlesztéssel kapcsolatos hitelezői kötelezettségek teljesítését, ami (viszonylag rövid idő alatt) nagyfokú alkalmazkodást kívánt meg a pénzügyi szereplők részéről. Az új előírások hatálybalépésével várható volt a piaci gyakorlat érdemi változása, s ennek érvényesülését a Magyar Nemzeti Bank (MNB) fokozott figyelemmel kísérte.

Ennek keretében felmérte, hogy a szektor szereplői milyen intézkedéseket tettek az előtörlesztéssel kapcsolatos új szabályoknak való maradéktalan megfelelés érdekében. Miután a felügyelet azonosította, hogy igen lényeges, alapvető kérdésben – a szabály alkalmazási körét, az érintett hiteltípusokat illetően is – értelmezési bizonytalanság tapasztalható, az egységes és következetes jogalkalmazás elősegítése érdekében 2021 szeptemberében [állásfoglalást adott ki](#). Ebben rögzítette, hogy az új előírás – az előtörlesztéssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettséget rögzítő rendelkezéshez hasonlóan – nem csak az ingatlanon alapított jelzálogjoggal biztosított hitelek, hanem az Fhtv. hatálya alá tartozó valamennyi fogyasztói hitel előtörlesztése esetén alkalmazandó.

Az MNB az előtörlesztéssel kapcsolatos piaci gyakorlat monitorozása során a hitelintézetek többségénél különböző súlyú rendellenességeket, jogsértéseket tárt fel. Az új szabályozás kapcsán feltárt hiányosságok jelentős arányban arra voltak visszavezethetőek, hogy a hitelintézetek az ingatlanon alapított jelzálogjoggal nem biztosított hitelek előtörlesztése esetén nem alkalmazták az új előírásokat.

Több piaci szereplővel szemben amiatt intézkedett az MNB, mert túllépték az új rendelkezésekben meghatározott határidőket, azok kezdőnapját nem a jogszabályi előírásnak megfelelően határozták meg, illetve továbbra is adminisztratív előírásokkal akadályozták a fogyasztókat előtörlesztési joguk gyakorlásában (pl. csak meghatározott időszakban vagy feltételek fennállta esetén volt lehetőség az előtörlesztési szándék bejelentésére, illetve csak a törlesztőrészlet esedékességének napján volt biztosított az előtörlesztett összeg elszámolása), ellehetlenítve ezzel az előtörlesztés új előírásoknak megfelelő, gördülékeny, rövidebb időn belüli lebonyolítását.

A vizsgálatok során az előtörlesztendő összeg rendelkezésre bocsátása kapcsán felmerült kérdésekre is választ kellett találnia az MNB-nek. Előfordult például, hogy az előtörlesztési kívánt összeg elszámolására azért nem került sor, mert azt a fogyasztó némi késedelemmel – a hitelintézet által megjelölt időpontot követően – bocsátotta rendelkezésre. Önmagában emiatt nem mentesül a hitelező az elszámolási kötelezettség alól, ezt a jogszabályi határidőn belül teljesítenie kell, viszont a fedezet késedelmes rendelkezésre bocsátásának következményeit a fogyasztó viseli (pl. ha az előtörlesztés várható számszaki következményeiről kapott tájékoztatásban foglaltaktól a későbbi teljesítés miatt eltérés mutatkozik). Nem áll be ugyanakkor a hitelező öt munkanapon belüli elszámolási

kötelezettsége, ha a rendelkezésre bocsátott fedezet nem éri el a fogyasztó által bejelentett, előtörleszteni szándékozott összeget.

Az előtörlesztési szándék bejelentését követően nyújtandó tájékoztatás és az előtörlesztett összeg elszámolásának határidejét meghatározó jogszabályi rendelkezések hatálybalépése óta eltelt időszak tapasztalatait összegezve megállapítható: a piaci gyakorlat – a felügyeleti fellépéseknek is köszönhetően – mára kedvező irányba mozdult el és egységesebb lett. Így a szabályozás céljának megfelelően a fogyasztói hitelek előtörlesztésének folyamata gyorsult, az ügyintézés pedig a fogyasztók számára átláthatóbbá vált.

** A szerző az MNB Fogyasztóvédelmi jogérvényesítési főosztályának jogi tanácsadója*

„Szerkesztett formában megjelent 2024. július 3-án a VG.hu oldalon.”